

1. Určete v následujících větách podmínky a svou volbu vysvětlete.

Není kouře bez ohýnku. PO v genitivu, genitiv záporový

Bylo rozhodnuto, že se odstěhují do jiné země. VV podmětová (má nevyjádřený PO „oni“),
podmětem VH je VV

Na dně krabice se válelo pět posledních brambor. PO v genitivu, genitiv numerativní

Jana mě mrzí. PO v nominativu, vlastní jméno zastupuje nějakou obsáhlejší situaci známou z kontextu (Janino chování / Janina situace / Janin přístup / ...)

Bolí ho v zádech. bezpodmětná věta

V Senátu schválili novelu školského zákona. dvě možnosti? dvě možnosti: a) PO = „v Senátu“
b) nevyjádřený podmět „oni“

V současné situaci je stěžejní neztrácet rozum. PO v infinitivu

Že nemá ani vindru, ho nijak neznervózňovalo. VV podmětová (nevyjádřený PO „on“), VH má PO vyjádřený VV

2. Vyhledejte v uvedených větách přísudky a určete jejich druh.

Nebýt toho úrazu, Ota by byl zpíval dál. PŘS slovesný jednoduchý

Sok – otec můj; vrah – jeho syn. zvláštní typ PŘS Zde se jedná o dva přísudky jmenné beze spony

Můj otec je sok a jeho syn je vrah. PŘS jmenné se sponou

Podobné věci si musíme ujasnit už na začátku. PŘS slovesný složený

Petr je učitel. PŘS jmenný se sponou

Petr je učitelem. PŘS jmenný se sponou

Šárka je úplně po babičce. PŘS jmenný se sponou

Jindřich má talent vytvářet problémy. PŘS slovesný

Obraty se slovesem „mít“, které nemají posesivní význam, se většinou hodnotí jako přísudky slovesně-jmenné; „mít“ zde hraje roli tzv. kategoriálního slovesa, protože nese jen gramatické kategorie, nikoli význam. Jedná se o obdobu přísudku jmenného se sponou, jak dokládá fakt, že mnoho z těchto predikátů lze na sponové převést, např. „mít hlad“ = „být hladový“, „mít talent“ = „být talentovaný“ apod.

Ufoni nejsou. PŘS slovesný, plnovýznamové „být“

Karla začala v poslední době pilně studovat syntax. PŘS slovesný složený

Pavel se stal významným burzovním makléřem. PŘS jmenný se sponou

Maminka je už dva týdny v nemocnici. PŘS slovesný, plnovýznamové „být“

3. Určete v následujících větách předměty a svou volbu zdůvodněte.

Bál se, že Linda na oslavu nepřijde. VV předmětná
Oba státy se dohodly na navázání diplomatických styků. PT 6. p.
Upřeně se díval na obraz. PT 4. p. nebo PUM
Matka vplétala dceři stuhu do vlasů. PT 3. p., PT 4. p.
Petr učí Pavla matematiku. PT 4. p., PT 4. p.
Petr učí Pavla matematice. PT 4. p., PT 3. p.
Na louce jsem neviděl jediné květiny. PT 2. p., genitiv záporový
Sáhl si na kapsu. PT 4. p. nebo PUM
Sáhl si do kapsy. PT 2. p. nebo PUM
Těmi tyčemi bychom neměli hýbat. PT 7. p.
K obědu snědla jen pět hrušek. PT 2. p., genitiv numerativní
Česala se před zrcadlem.

Předmětem je zde zvrtné „se“, srovnej např. „česala panenku / česací hlavu / sestru apod.“.

Učil se syntax.

srovnej „učil syntax sám sebe / Lucii / Petra apod.“.

4. Naleznete v následujících větách přívlastky a doplňky; u přívlastků určete i jejich druhy. přívlastky podtržené, doplňky tučné

Celá (PKS) tato (PKS) naše (PKS) hezká (PKS) jarní (PKS) kolekce je vám plně k dispozici.

Nemohl v sobě potlačit přirozenou (PKS) chut' skládat (PKN) verše.

Nemám rád červený (PKS) a modrý (PKS) svetr.

S pocitem, že mě někdo pronásleduje, jsem si už zvykl žít. VV přívlastková

Vzali si ho za vlastního.

Dostal jsem knihu, kteřou napsal můj (PKS) strýc. VV přívlastková; určuje se nějak i to „kteřou“?? – prý předmět

Dostal jsem knihu, kteřou jsem odnesl do knihovny. VV přívlastková nepravá

Zde jde o VV přívlastkovou nepravou, protože souvětí je vlastně skrytě paratactické: „Dostal jsem knihu a tu jsem odnesl do knihovny“. VV přívlastková může vyjadřovat pouze už známou vlastnost, nemůže směřovat do budoucnosti.

Moje (PKS) sestra si ráda zatančí.

Pojedu raději autobusem. nic

Sestra, žijící (PKS) v Ostravě (PU místa), se vdala.

Jde o přívlastek volný, který indikuje, že autor věty má pouze jednu sestru. Přívlastek těsný, který se objevuje v další větě, napovídá, že pisatel má sester několik – a z toho jednu, která žije v Ostravě a vdala se.

Sestra žijící (PKS) v Ostravě (PU místa) se vdala.

Viděl jsem ho, jak se blíží k nádraží. VV doplňková

Cesta dolů (PKN) je lepší než cesta nahoru (PKN).

Práce na dálnici (PKN) se neúměrně prodlužovala.

Na dálnici se práce neúměrně prodlužovala. nic

5. Nalezněte v následujících větách příslovečná určení a určete jejich druhy.

Přišel si nakoupit. PU účelu

Dívka chodila bosa. DOPLNĚK – shoda v gramatických kategoriích

Dívka chodila naboso. PU způsobu

Nestalo se to na hřbitově, ale v parku. PU místa

Je tak krásná, až to bolí. VV příslovečná měrová

tak – až: korelativní spojovací prostředek

Udělal to jen pro falešnou slávu. PU účelu

Navzdory očekávání se mu podařilo soutěž vyhrát. PU přípustky

Zpívá jako Karel Gott. PU způsobu

Sekerou nešlo špalky poštípat. PU prostředku, popř. obecně PU způsobu

Poslali ho koupit pivo. PU účelu

Příkaz, aby se okamžitě PU času vydali do boje PU místa, ho vyděsil.

Viktor Dyk napsal svou válečnou tetralogii, aby vznikajícímu národu dodal odvahy. VV příslovečná účelová

Viktor Dyk odjel do Chorvatska, aby tam našel svou smrt. nepravá VV, rétorický efekt

Výsledky zkoušek vám zašleme do několika dní. PU času

Odešel s rukama v kapsách. PU způsobu, popř. průvodních okolností (není tam shoda s podmínkem, proto to není doplněk)